

Ticaret mukavelesi ve Modüs vivendi akdetmeyen Devletler ülkesinden Türkiye'ye yapılacak idhalâta memnuiyetler veya tahdid veya takyidler tatbikına dair olan 2967 sayılı kanuna müzeyyel kanun lâyihası ve İktisad, Gümrük ve İnhisarlar, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/1051)

T. C.

Başvekâlet

14 - V - 1938

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/2069

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ticaret mukavelesi veya modüs vivendi akdetmeyen devletler ülkesinden yapılacak idhalâta memnuiyetler, tahdid veya takyidler tatbikine dair 1873 sayılı kanuna müzeyyel 2294 numaralı kanunun meriyet müddetinin uzatılmasına müteallik 2967 sayılı kanuna ek olarak Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 12 - V - 1938 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Müstaceliyet kararı ile müzakeresine müsaadelerini dilerim.

Başvekil vekili

Ş. Kaya

Esbabı mucibe mazbatası

1931 senesinde başlayan iktisadî buhranı nazarı dikkate alan Hükûmetin teklifi üzerine Büyük Millet Meclisi, Hükûmetimizle ticaret mukavelenamesi akdetmemiş olan veya böyle bir mukavele akdi için müzakerelere başlanması yolunda Cumhuriyet Hükûmeti tarafından vaki teşebbüsleri neticesiz bırakan ticaret mukavelenamesinin akdine intizaren modüs vivendi yapmaktan imtina eden ecebî Devletler ülkesinden memleketimize yapılacak idhalâtı tamamen veya kısmen menetmeye veya bu idhalâtın tahdidine yahud önceden Türk Hükûmetinin müsaadesini istihsal suretile kayid altında icrası usulünün ihdasına 1873 numaralı ve 22 temmuz 1931 tarihli bir kanunla Hükûmete salâhiyet vermiştir.

İktisadî buhranın ağır bir şekil alması üzerine, Hükûmetin, iktisadî ahval ve şeraitin icab ettirdiği seri tedbirleri almasına medar olmak üzere bu salâhiyetin tevsiine lüzum hâsıl olmuş ve memleket iktisadî ihtiyaçlarının göstereceği müstacel ahvalde meri tarifedeki gümrük resimlerinde tadilât icrasını, müteakibliyet şartile ticaret muahede ve mukaveleleriyle bu mukavelelere merbut listelerde lüzumuna göre tadilât yapılmasını veya tamamen ilga ve ticaret muahedelerine yeni liste de ilâvesini ve modüs vivendilerle listeler kabul ve istihsalini teminen mezkûr 1873 numaralı kanuna zeylen 10 haziran 1933 tarihli ve 2294 numaralı kanun kabul ve neşredilmiştir.

Evkalâde iktisadî mecburiyetlerden doğan bu takyidat rejiminin ilgasını icab ettirecek derecede Devletler iktisadiyatında bir salâh mevcut olmadığından 22 şubat 1936 tarihinde meriyetten kalkan 2294 numaralı kanunun meriyet müddetinin 1 temmuz 1938 tarihine kadar uzatılması 8 mayıs 1936 tarihli ve 2967 numaralı kanunla temin edilmişti.

İktisadî ahvalin ilcaat ile vazolunan takyidatın kaldırılmasını icab ettirecek vaziyet henüz bu

gün de mevcut bulunmadığından 2294 numaralı kanunun 5 nci maddesinde gösterilen ve 2967 numaralı kanunla 1 temmuz 1940 a kadar temdidi zarurî görülmüş olmakla keyfiyet yüksek tasvib ve takdirlerine arz olunur.

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisad encümeni
Esas No. 1/1051
Karar No. 62

7 - VI - 1938

Yüksek Reisliğe

Ticaret anlaşması veya Modüs vivendi akdetmeyen Devletler ülkesinden yapılacak idhâlâta memnuiyetler, tahdid veya takyidler tatbikına dair 1873 sayılı kanuna müzeyyel 2294 numaralı kanunun meriyet müddetinin uzatılmasına müteallik 2967 sayılı kanuna ek olarak Hariciye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 12 - V - 1938 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası ve esbabı mucibesi üzerinde müzakere yapan encümenimiz 1873 numaralı ve 22 temmuz 1931 tarihinde meriyete giren ve 2294 sayılı ve 10 haziran 1933 tarihli ve kezalik 2967 sayılı 8 mayıs 1936 tarihli kanunlarla verilmiş olan salâhiyetin temdidi mahiyetinde olan işbu kanun lâyihası

aynen kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince Gümrük ve inhisarlar encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Kamutaya sunulur.

İktisad En. Reisi
İzmir
R. Köken
Kâtib

M. M. Na.
Niğde

Dr. R. Ferid Talay

Niğde
Dr. R. Ferid Talay
Ankara
A. Ulus
İzmir
Benal Arman
Samsun
Ali Tunali

Afyon

Berç Türker

Konya

H. Dikmen

Kocaeli

İ. Dıblan

Gazi Anteb

B. Kaleli

Gümüşane

Edib Tör

Eskişehir

E. Sazak

Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatası

T. B. M. M.
S. İ. M. Encümeni
Esas No. 1/1051
Karar No. 16

10 - VI - 1938

Yüksek Reisliğe

Ticaret mukavelesi veya modüs Vivendi akdetmeyen Devletler ülkesinde yapılacak idhâlâta memnuiyetler tahdid veya takyidler tatbikına dair 1873 sayılı kanuna müzeyyel 2294 numaralı kanunun meriyet müddetinin uzatılmasına müteallik 2967 sayılı kanuna ek olarak Hükümetçe tanzim edilen ve Başvekâletin 14 mayıs 1938 tarih ve 6/2069 numaralı tezkeresile

Büyük Meclise sunulan kanun lâyihası İktisad vekili ve Gümrük ve inhisarlar umum müdürü hazır buldukları halde müzakere ve tedkik edildi:

Encümenimiz Hükümetin mucib sebeplerini yerinde görmüş ve İktisad encümeninin noktai nazarına iştirak ederek kanun lâyihasını aynen kabul etmiştir:

Havalesi mucibince Maliye encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

G. İ. E. Reisi	M. M.	Kâtib	Amasya	Aydın	Konya
Çorum	İstanbul	Balıkesir	N. Aktın	N. Göktepe	B. Morova
I. Eker	S. Uraz	S. Gökçül	Kütahya	Mardin	Muğla
			Ö. Dinç	A. Ştaman	Dr. H. A. Ercan
			Sinob	Yozgad	Trabzon
			H. Orucoğlu	E. Pekel	D. Eyiboğlu

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 1/1051

Karar No. 57

15 - VI - 1938

Yüksek Reisliğe

Ticaret mukavelesi veya mödüs vivendi akdetmeyen Devletler ülkesinden memleketimize yapılacak idhalâta, lüzum halinde memnuiyetler ve tahdidler tatbikına dair 1873 sayılı kanuna müzeyyel 2294 numaralı kanunun meriyet müddetinin 1 temmuz 1938 tarihine kadar uzatılması hakkındaki 2967 sayılı kanuna ek olmak üzere Hariciye vekâletince hazırlanmış 12 - V - 1938 tarihli İcra Vekilleri Heyeti kararına tevfikân Başvekâletin 14 - V - 1938 tarih ve 6/2069 numaralı ve acele işaretli tezkeresiyle Yüksek Reisliğe arz edilen kanun lâyihası İktisad, Gümrük ve inhisarlar encümenlerinin mazbatalarıyla birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla Hariciye vekâleti mümesili hazır olduğu halde Encümenimizde okundu ve müzakere edildi.

Hükümetin mucib sebeplerinde izah olunduğu üzere 2294 numaralı kanunla Hükümete verilmiş olan muvakkat salâhiyet, bunu icab ettiren şartların temadisi hasebile evvelce 1 temmuz 1938 tarihine kadar uzatılmış ve bu müddet dahi yakında bitecek ise de dünya iktisadî şartlarının bu

gün dahi salâh bulmaması hasebile yukarıda yazılı muvakat salâhiyetin 1 temmuz 1940 tarihine kadar tekrar uzatılması istenmekte olup beyan edilen sebep Encümenimizde dahi varid görüldüğünden lâyihamın aynen kabulüne ve şimdi ki salâhiyetin 1 temmuz 1938 tarihinde hitam bulacağına nazaran Hükümetin işbu salâhiyetten mahrum bırakmamak üzere kanunun müstaceellen tedkik ve müzakeresinin talep edilmesine karar verilmiştir.

Havalesi veçhile Bütçe encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Maliye E. Reisi	M. M. Na.	Kâtib
Bayazıt	Yozgad	Yozgad
İhsan Tav	Emin Draman	
Malatya	Bursa	Tekirdağ
M. Nedim Zabcı	Dr. G. Kahraman	Fayik Öztürk
Manisa	Diyarbakir	Aydın
Tahir Hitit	H. Öniz	A. Menders
İstanbul	İstanbul	
Y. Yazıcı	A. Bayur	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 197

Esas No. 1/1051

21 - VI - 1938

Yüksek Reisliğe

Ticaret mukavelesi veya modüs vivendi akdetmeyen devletler ülkelerinden yapılacak idhalâta, memnuiyetler, tahdid veya takyidleri tatbikine dair olan 1873 sayılı kanuna müzeyyel 2294 sayılı kanunun meriyet müddetinin uzatılmasına müteallik 2967 sayılı kanuna ek olarak hazırlanıp Başvekâletten 14 haziran 1938 tarih ve 6/2069 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası, İktisad, Gümrük ve inhisarlar ve Maliye encümenleri mazbatalarile birlikte Encümenimize verilmiş olmakla İktisad vekili hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu.

Hükümet, bu lâyiha ile, ticaret mukavelesi veya modüs vivendi aktetmeyen devletler ülkesinden Türkiyeye yapılacak idhalâta memnuiyetler, tahdid veya takyidler tatbikine dair olan 1873 sayılı kanuna müzeyyel 2294 sayılı kanun hükmünün 1 temmuz 1940 tarihine kadar temdidini istemektedir.

Mezkûr kanun, memleket iktisadî ihtiyaçlarının göstereceği müstacel lüzum üzerine İcra Vekilleri Heyetinin meri tarifedeki gümrük resimlerinde tadilat icrasına salâhiyettar olduğuna ve Hükümetin mütekabiliyet şartile ticaret muahede ve mukavelelerle bu mukavelelere merbut listelerde lüzumuna göre tadilat icra veya tamamen ilga ve ticaret muahedesine yeni liste de ilâvesine ve modüs vivendilerle yeni listeler kabul ve istihsaline mezun bulunduğu hükümleri ihtiva etmekte olup iktisadî buhranın ağır bir şekil alması üzerine iktisadî ahval ve şeraitin icab ettirdiği tedbirlerin seri bir surette alınabilmesine

imkân vermek maksadile bu salâhiyetler Hükümete verilmiş bulunuyordu.

Bidayeten verilen bu salâhiyet 22 şubat 1936 tarihine kadar devam etmek üzere verilmiş olup bu salâhiyetlerin verilmesini icab ettiren ahvalin devam eylemekte olması sebebiyle 2967 sayılı kanunla bu müddet 1 temmuz 1938 tarihine kadar uzatılmıştır.

Fevkalâde iktisadî mecburiyetlerden doğan bu takyidat rejiminin ilgasını icab ettirecek derecede devletler iktisadiyatında henüz bir salâh mevcut olmadığından Encümenimiz dahi yapılan müzakere neticesinde diğer encümenlerin noktai nazarna iştirak ederek istenilen bu yeni temdidin yerinde olduğuna karar vermiş ve lâyihayı aynen kabul eylemiştir.

Müstacelen müzakere edilmek dileğiyle umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Kâ.
Isparta	Trabzon	İstanbul
Mükerrem Ünsal	R. Karadeniz	F. Öymen
Çorum	Diyarbakır	Gazi Anteb
E. S. Akgöl	R. Bekit	A. H. Ayerdem
Kayseri	Malatya	Manisa
F. Baysal	M. Öker	T. Türkoğlu
Maras	Mardin	Muş
A. Tiridoğlu	R. Erten	Ş. Çiloğlu
Muş	Ordu	Seyhan
Ş. Ataman	H. Yalman	N. Eldeniz
Sivas	Takad	Trabzon
R. Çiner	S. Genca	Sırrı Day

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2294 numaralı kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkındaki 2967 numaralı kanuna müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — Ticaret mukavelesi veya modüs vivendi akdetmeyen Devletler ülkelerinden Türkiyeye yapılacak idhalâta memnuiyetler veya tahdidler veyahud takyidler tatbikma dair olan 1873 numaralı kanuna müzeyyel 2294 numaralı kanun 5 nci maddesinde gösterilen ve 8 mayıs 1936 tarihli ve 2967 numaralı kanunla 1 temmuz 1938 tarihine kadar uzatılan müddet 1 temmuz 1940 tarihine kadar temdid edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

13 - V - 1938

Bş. V. V.	Ad. V.	M M. V.
Ş. Kaya	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V. V.	Ma. V.
Ş. Kaya	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	Ş. Kesebir
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Rana Tarhan	F. Kurdoğlu